

נתיב אהבת ריע - פרק א פסקה ה'

- 1) ומה שאמר חוץ משלשה, פירוש דע כי כל חוטא הוא ראוי שיהיה יורד לגיהנם, לפי שהחוטא הוא יוצא מן המציאות לעשות מעשים שהם מעשים חסרים נוטים אחר ההעד, ולפיכך נמשך אחר זה הגיהנם שהוא מקום תוהו ובוהו, ומפני שאין זה רק נטיה בלבד ולפיכך עולים אח"כ כי אין המעשה רק נטיה אל הגיהנם לא עצם הגיהנם.
- 2) אבל יש מעשה שאינו נטיה אל הגיהנם אבל המעשה הוא עצם הגיהנם, כי לפי ענין החטא כך הוא משפטו ודינו שם ואם חוטא במה לא בכל אבל מי שחוטא בכל אין עונשו במה אבל כפי חטאו כך עונשו דהיינו בכל.
- 3) ושאר חטאים הם חטא במה בלבד ולפיכך אינם בגיהנם לעולם, רק אלו ג' חטאים החטא בכל האדם וכיון שהחטא הוא בכל הוא נשאר לעולם בגיהנם.
- 4) וזה כי הבא על אשת איש הרי כתיב זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם, לכך החוטא באשת איש החוטא הזה הוא חוטא בכל האדם, כי איש ואשה הם כל האדם ומפני כך הוא חוטא באדם לגמרי.
- 5) והוא יותר מן הרציחה, שכל רציחה הוא שמבטל גופו ואין מבטל הנשמה ולכך לא נחשב זה שמבטל כל האדם, אבל כאשר לוקח אשתו הוא מבטל האדם כמו שנאמר (בראשית ה') זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם, ומזה למדו (יבמות ס"ג, א') כי מי שאין לו אשה אינו אדם, ולפיכך הבא על אשת איש הוא מבטל עצם האדם והחטא הוא בכל האדם ולפיכך הוא יורד לגיהנם ואינו עולה.
- 6) וכן מי שחטא בצלם אלוהים כי הוא האדם כמו שהתבאר כי הצלם של אדם הוא האדם.

גן עדן ממש...

1. הרמב"ן תורת האדם שער הגמול
הגן והעדן התחתונים הן ציורין לסודות העליונים, והדברים ההם העליונים הרמוזים באלו גם כן נקראין גן ועדן שאלו התחתונים מהם תופסין השם הזה, כיצד יש בעליונים השגה שנקראת בדברי רבותינו ברמז גן, והשגה למעלה ממנה שהיא הנקראת "עדן" והוא הנקרא צרור החיים.
2. ספר חובת הלבבות - שער רביעי שער הבטחון - הקדמה
... מפני שאם איננו בוטח באלהים בוטח בזולתו ומי שבוטח בזולתו ה' מסיר האלהים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו.
3. פסיקתא רבתי הוספה א פרשה ד
מפני מה ברא הקדוש ברוך הוא גיהנם וג"ע: וכדי שיהו מצילות זו את זו. כמה ריות ביניהם: ר' יוחנן אמר כותל ור' חנינא אמר טפח ורבנן אמרי שתייהן שוות.
4. תולדות יעקב יוסף בא
העולה מזה כי אין לרשעים גיהנם יותר מאם שמכניסין אותו לגן עדן שאין שם אכילה ושתייה ותאות עולם הזה, רק הצדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהם, הם שהיו פחותי הערך בעיני גסי הרוח שהיה סרוחים בעיניהם כמ"ש וחכמת סופרים תסרח (סוטה מט ע"ב), ועתה הם בראש הקרואים ומתעדנן בתענוגי התורה והתפלה. והענג לרשעים הם נגע, שלא הורגלו בזה. ומה אם מי שלא למד ג' ימים הם מרים אצלו, מכל שכן זה שלא הורגל כל ימיו בזה שהיא עתה לו מרה מה שהוא מתוק, ושמים אור התורה לחשך בעיניהם:
5. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף ח/ב
אין גיהנם לעולם הבא אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה ורשעים נידונין בה שנאמר וזרחה לכם שמי שמש וגוי ולא עוד אלא שמתעדנן בה שנאמר ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק והרשעים נידונין בה שנאמר הנה יום בא בווער כתנור וגו'.
6. ספר נתיבות עולם ב - נתיב אהבת השם - פרק א
ולכך אמר כי בעל אהבה נטע גנות ופרדסים הוא הטוב כי כל מצות עשה הם טוב, ובעל היראה ישב ולא עשה רע. ואמר כאשר נכנס בעל היראה נגלה אליו כפי מדתו ולכך נגלה אליו בקצף, ולא שהיה קצף על בעל היראה כי זה לא שייך רק כי כך נגלה אליו כפי מדתו ביראה. וגם אפשר לומר כי אם יש קצף בעולם, בעל היראה מקבל ג"כ הקצף כמו אחר, ולא כן בעל האהבה שלא נראה אליו השי"י רק בטוב כפי מדתו ואינו מקבל מקצף השי"י שום דבר, והבן הדברים האלו:
7. אורות התשובה טז ג
... הרצון להיות טוב - זהו רוח גן עדן אלהים, המנשב בנשמה וממלא אותה אושר אין קץ, עד אשר גם אש הגיהנם של הצער העמוק מתהפך גם הוא לנחל עדנים.
8. מי מרום אורי וישי עמי סד
זה שעשה תשובה מאהבה...מבליג על כל היגוונות והכאבים, עד שכבר הגיהנם עצמו מתהפך לו לעדן ושש ושמת על כל מירוק וביחוד על זה שיותר קשה ומר.

עע

9. שמונה קבצים ח ק.

מוכרח הוא הגיהנם להמצא. המירוק של הנשמות מזוהמתן, אי אפשר לבדא על ידי אותו המירוק החלש, שהכחות החלשים שבמערכי הגופניות יכולים להראות בו את פעלם. רק הגלות וצערה הנורא, הוא וכל סעיפיו, רק הוא שקול הוא כאותו הצער העמוק, הנחשולי, של הגיהנם. ואברהם בירר לו אותו הצער, כדי למרק נפשותיהם של בניו מאש שו של גיהנם. אמנם אינם מסוגלים למירוק הגלות כי אם בני ישראל, שכל כך איתן וחזק הוא הטופס הנפשי שלהם, עד שלא יכחד בשום מהפכה גלותית. והניעותי בכל הגויים את בית ישראל כאשר ינוע בכברה, ולא יפול צרור ארץ. רק העזין שבאומות, שהם ראויים לדת אש, הם יכולים להיות מתמרקים בגויותיהם במירוק הגלויות, שיוצאים טהורים כעצם